

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αθήνα, 30-11-2012

**«για τη σχεδίαση, υλοποίηση και παρακολούθηση
ολοκληρωμένου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων»**

ΠΡΟΣ

σύμφωνα με την

1. ΤΟΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ

Υπ. Απόφαση αρ. πρωτ. Δ6Α1145541ΕΞ2012 - 19.10.2012

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

κ. Γ. Μαυραγάνη

2. ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

κ. Χάρη Θεοχάρη

Σας διαβιβάζουμε το πρώτο παραδοτέο της Ομάδας Εργασίας «για τη σχεδίαση, υλοποίηση και παρακολούθηση ολοκληρωμένου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων» που συγκροτήθηκε και συστήθηκε με την Υπ. Απόφαση του Υφ. Οικονομικών κ. Γ. Μαυραγάνη αρ. πρωτ. Δ6Α1145541ΕΞ2012 - 19.10.2012 .

Ο Συντονιστής

Θ. ΦΛΩΡΑΤΟΣ

Τα Μέλη

Ε. Δήμα

Ν. Νομικός

Δ. Πιτιακούδης

Α. Κωστοπούλου

Μ. Αρτόπουλος

Θ. Παγτζής

Πρώτο παραδοτέο Ομάδας Ιχνηθετησης Καυσιμων

Εισαγωγή

ΓΕΝΙΚΑ

Η νοθεία και το λαθρεμπόριο καυσίμων είναι παγκόσμιο φαινόμενο και συνήθως πλήττει τις οικονομίες με την μη ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος επιχειρησιακά, τεχνολογικά και νομικά. Η θέσπιση νέων μέτρων όπως αυτά που ο Ν.4072/2012 στο άρθρο 320 προβλέπει, μπορεί να περιορίσει τα πιο πάνω φαινόμενα και ενδεχομένως να τα εξαφανίσει.

Διαπιστώσεις:

Το λαθρεμπόριο των καυσίμων έχει τις πιο κάτω μορφές:

1. Εικονικές εξαγωγές-παράνομες εισαγωγές
2. Εικονικοί εφοδιασμοί
3. Ανάμειξη καυσίμων υψηλής ποιότητας και τιμής με καύσιμα χαμηλής ποιότητας και τιμής πχ θέρμανση με κίνηση, σουπερ αμόλυβδη με αμόλυβδη, ναυτιλίας με κίνησης, βενζίνη με τολουόλη, εξάνιο κλπ, πετρέλαιο κίνησης με white spirit και ορυκτέλαια.

Η επιχειρησιακή αντιμετώπιση έγκειται στη σωστή οργάνωση των διωκτικών υπηρεσιών, τη διασφάλιση των ελέγχων και την ύπαρξη του απαραίτητου και κατάλληλου προσωπικού καθώς και των απαραίτητων μέσων δίωξης.

Η νομική αντιμετώπιση συνίσταται σε ένα πλήρες πλαίσιο ποινών και προστίμων στους παραβάτες και αυτό σε ένα μεγάλο μέρος αντιμετωπίζει ο Τελωνειακός Κώδικας (Ν.2960/01) και ο Ποινικός Κώδικας όπως ισχύει (άρθρο 187).

Η αντιμετώπιση της παρουσίας ιχνηθετών και ως εκ τούτου η τεχνολογική αντιμετώπιση αναδεικνύεται σε παράγοντα ουσιαστικό για την πάταξη της νοθείας και του λαθρεμπορίου.

Οι υπάρχουσες τεχνικές που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις οποίες υπάρχει βεβαίως συμμόρφωση, έχουν αδυναμίες και ειδικότερα υφίσταται δυνατότητα αφαίρεσης τους και έτσι τα καύσιμα διακινούνται με ή άνευ παραστατικών χωρίς όμως να είναι δυνατόν να διαπιστωθεί η προέλευση τους.

Σκοπός:

Καλείται η ομάδα εργασίας που συστήθηκε με την απόφαση Δ6Α1145541ΕΞ2012/19-10-2012 να προτείνει τις απαραίτητες προϋποθέσεις και δεδομένα ώστε να προστατευθούν τα έσοδα του Δημοσίου, να διασφαλισθεί η ποιότητα και οι διακινητές και έμποροι καυσίμων από κλοπές.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της ομάδας πρέπει να τεθούν τα πλαίσια της ιχνηθέτησης, οι τόποι και οι εγκαταστάσεις που θα γίνει αυτό, ο τρόπος που θα ιχνηθετούνται καθώς και η διαδικασία της επαλήθευσης των ιχνηθετών δηλαδή ο έλεγχος και από ποιους.

Τρόποι ελέγχου:

Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα είναι η ανίχνευση του μη νόμιμα, αλλά με παραστατικά διακινούμενου καυσίμου - Θα πρέπει να υπάρχει πιστοποιημένο αποτέλεσμα άμεσα ανακοινώσιμο στην ΓΓΠΣ καθώς και στο συνεργείο ελέγχου ώστε να τύχουν εφαρμογής οι συνέπειες κατά των παραβατών.

Κάθε παραβατική συμπεριφορά στις δειγματοληψίες να δημιουργεί φάκελο υπόθεσης ο οποίος θα εξοφλείται με τις συνέπειες του νόμου κατά των παραβατών.

<Στόχος – Αντικείμενο Ομάδας Εργασίας >

Εξυπηρετώντας το γενικό αντικειμενικό σκοπό του Υπ. Οικονομικών της πάταξης της φοροδιαφυγής μέσω της αποτελεσματικής αντιμετώπισης της λαθρεμπορίας των καυσίμων , μεταξύ των άλλων δράσεων, συγκροτήθηκε και συστήθηκε με την Υπ. Απόφαση αρ. πρωτ. Δ6Α1145541ΕΞ2012 - 19.10.2012 Ομάδα Εργασίας **«για τη σχεδίαση, υλοποίηση και παρακολούθηση ολοκληρωμένου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων».**

Η Ομάδα έθεσε ειδικότερους στόχους και κατέγραψε τις απαραίτητες δράσεις για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου της όπως αυτό προδιαγράφεται στην ως άνω Υπ. Απόφαση:

Συνοπτικά καταγράφονται ως στόχοι:

Προσδιορισμός ειδών καυσίμων προς ιχνηθέτηση
Τεχνική περιγραφή κατάλληλου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων: - Τεχνικές προδιαγραφές συστήματος και εξοπλισμού ελέγχου (εργαστηριακού και κινητού) -Μόριο ιχνηθέτη (ακριβής ταυτότητα) - Ιδιότητες- Σταθερότητα μορίου σε τεχνικές αφαίρεσης από το καύσιμο- Χημικές ιδιότητες-Συμβατότητα με τα υπάρχοντα καύσιμα - επίσημους ιχνηθέτες της Ε.Ε.- Συμμόρφωση προς τοξικολογικά κριτήρια. - Περιγραφή μεθόδων – Εξοπλισμού για ποιοτικό και ποσοτικό προσδιορισμό ιχνηθετών.

Κοστολόγηση κατάλληλου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων
Επιλογή κατάλληλου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων
Πιλοτική Εφαρμογή κατάλληλου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων
Υλοποίηση και παραγωγική λειτουργία κατάλληλου συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων
Περιγραφή ελεγκτικού μηχανισμού

Οι απαραίτητες προϋποθέσεις και τα ενδιάμεσα στάδια καθώς και οι απαραίτητες δράσεις για την επίτευξη των ανωτέρω περιγράφονται επιγραμματικά ως εξής:

Η Αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας καυσίμων
Η Στοχευμένη ιχνηθέτηση καυσίμων
Η Αποσαφήνιση Ρόλων Αρμόδιων Κρατικών Υπηρεσιών και Εταιριών διακίνησης Καυσίμων:(Ποιος θα είναι αρμόδιος για την προσθήκη του ιχνηθέτη, ποια διαδικασία προσθήκης θα ακολουθηθεί, πώς θα παρακολουθείται αυτή.)
Η Ανάλυση κόστους - οφέλους της ιχνηθέτησης των καυσίμων για την πάταξη της λαθρεμπορίας
Η Βελτιστοποίηση και ο εκσυγχρονισμός του ελεγκτικού ρόλου των αρμόδιων Υπηρεσιών
Η Δημιουργία υψηλού επιπέδου εκπαιδευμένου προσωπικού σε σύγχρονες αναλυτικές τεχνικές προσδιορισμού ιχνηθετών καθώς και ελεγκτικού σώματος
Η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης ως προς το επιχειρησιακό και τεχνολογικό σκέλος της ασφαλούς ιχνηθέτησης καυσίμων
Η αποτύπωση των απαιτούμενων τεχνολογικών προδιαγραφών που επιτρέπουν την υλοποίηση ασφαλούς ιχνηθέτησης καυσίμων
Η αποτύπωση απαιτήσεων για επιχειρησιακές διαδικασίες άμεσης παρακολούθησης και ελέγχου ιχνηθέτησης φορτιών καυσίμων
Η αποτύπωση και έκδοση των απαιτούμενων θεσμικών κανονιστικών παρεμβάσεων σε επιχειρησιακό και τεχνικό επίπεδο, που νομιμοποιεί την υλοποίηση και παραγωγική λειτουργία του συστήματος ιχνηθέτησης καυσίμων. (ΚΥΑ ν. 4072/2012).

Από τα παραπάνω προσδιορίζονται 3 γενικοί Πυλώνες γύρω από τους οποίους οριοθετείται η ολοκλήρωση του έργου της Ομάδας:

Πυλώνες

1. Τεχνολογίας ιχνηθέτησης καυσίμων
2. Ελεγκτικού Μηχανισμού (Επιχειρησιακή Διαδικασία, Τεχνολογικές μετρήσεις)
3. Κυρωτικού Μηχανισμού (Νομοι, ΚΥΑ, ΠΟΛ)

Αρμόδιες Υπηρεσίες - Ρόλοι

Λόγω των νομοθετημένων αρμοδιοτήτων τους όπως αυτές αναφέρονται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα :

- Το Γενικό Χημείο του Κράτους (με τη συνδρομή των Τελωνειακών Υπηρεσιών) είναι εξ ολοκλήρου αρμόδιο για την ολοκλήρωση των δράσεων που υπάγονται στον Πυλώνα 1 και συνεισφέρει κατά μεγάλο μέρος στην αποσαφήνιση και την περιγραφή του ρόλου του ελεγκτικού μηχανισμού.(Πυλώνας 2)
- Το ΣΔΟΕ οι Τελωνειακές Υπηρεσίες και τα ΚΕΔΑΚ είναι αρμόδιες Υπηρεσίες για την ολοκλήρωση των δράσεων που υπάγονται στους Πυλώνες 2 και 3.

Διαδικασία

Η Ομάδα Εργασίας συνεδριάζει τακτικά 2 έως 3 φορές εβδομαδιαία στο κτίριο της ΓΓΠΣ .

Κατά τις συνεδριάσεις της Ομάδας Εργασίας κλήθηκαν για την παρουσίαση των θέσεων –απόψεών τους οι εμπλεκόμενοι φορείς καθώς και οι ενδιαφερόμενοι. Συμμετείχαν οι παρακάτω εμπλεκόμενοι φορείς και Εταιρείες οι θέσεις των οποίων επισυνάπτονται:

ΣΕΠΕ

ΕΛΠΕ

MOTOR OIL

SGS

TRACERCO

Επίσης ενημερώθηκε και προσκλήθηκε η εταιρεία AYTHENTIX προκειμένου να παρουσιάσει τις θέσεις της και την τεχνολογία της, αλλά αυτό μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει. Ωστόσο, επειδή - όπως προκύπτει παρακάτω- θα ακολουθήσει δημόσια διαβούλευση , θα υπάρξει η δυνατότητα λήψης της απάντησης της εν λόγω Εταιρίας.

Υπάρχουσα κατάσταση ιχνηθέτησης-ελέγχου καυσίμων

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ -ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Σήμερα, εκτός από το **ν.4072/2012 ΦΕΚ 86/Α/2012, (άρθρο 320 παρ. 3γ)** ισχύει ο **ν. 3335/2005 (ΦΕΚ 9995/Α/2005)** «Έλεγχος της διακίνησης και αποθήκευσης πετρελαιοειδών προϊόντων. - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης». Στο άρθρο 3 “Μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας αγοράς” προβλέπεται: «...10. Το άρθρο 20α του Ν. 1571/1985 (ΦΕΚ192/Α'), όπως έχει προστεθεί με το άρθρο 9 του Ν. 2008/1992 (ΦΕΚ 16/Α), διατηρείται σε ισχύ. **Ο επίσημος φυσικοχημικός έλεγχος της ποιότητας των πετρελαιοειδών προϊόντων θα πραγματοποιείται σε διαπιστευμένα εργαστήρια του Γενικού Χημείου του Κράτους.**».

Το Γ.Χ.Κ. ως αρμόδια εθνική Αρχή¹, η οποία διαθέτει και διαπιστευμένα εργαστήρια ελέγχου καυσίμων κατά ISO 17025, για το Σύστημα Παρακολούθησης Ποιότητας Καυσίμων, (FQMS), της Ε.Ε. εξετάζει τα δείγματα καυσίμων ως προς όλες τις παραμέτρους που απαιτεί η κοινοτική και εθνική νομοθεσία, επεξεργάζεται στατιστικά τα αποτελέσματα των εξετάσεων για την καταγραφή των εκτρεπόμενων δειγμάτων και αποστέλλει τη σχετική έκθεση στην Επιτροπή της Ε.Ε κάθε χρόνο.

Η κοινοτική και εθνική νομοθεσία προβλέπει ιχνηθέτηση του πετρελαίου θέρμανσης² και της κηροζίνης θέρμανσης³ με τον euromarker solvent yellow 124. Επίσης, το πετρέλαιο εφοδιασμού πλοίων⁴ καθώς και η αμόλυβδη βενζίνη 95RON⁵ ιχνηθετούνται με κινιζαρίνη.

Επισημαίνεται ότι η Ε. Επιτροπή, μετά από έρευνα αξιολόγησης του euromarker και σχετικό ερωτηματολόγιο προς τα Κ.Μ. σκοπεύει να τον διατηρήσει ως ιχνηθέτη.

Επιπλέον η διαφορετική περιεκτικότητα σε θείο του πετρελαίου κίνησης ($S_{max} = 10ppm$), του πετρελαίου θέρμανσης και του πετρελαίου εφοδιασμού πλοίων ($S_{max} = 1000ppm$) χρησιμοποιείται κατά την εξέταση των δειγμάτων καυσίμων ως «φυσικός ιχνηθέτης», ο οποίος δεν μπορεί να αφαιρεθεί από το καύσιμο – ο προσδιορισμός της περιεκτικότητας σε θείο αποτελεί σίγουρο τρόπο εντοπισμού της νοθείας του πετρελαίου κίνησης.

Ειδικότερα, ισχύουν τα ακόλουθα:

Η οδηγία 95/60/ΕΚ προβλέπει ένα κοινό σύστημα ιχνηθέτησης για τον εντοπισμό παρτίδων πετρελαίου εσωτερικής καύσεως και της κηροζίνης που δεν φορολογούνται με τον πλήρη συντελεστή που εφαρμόζεται στο πετρέλαιο κίνησης, με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων σε θέματα φορολογικής ιχνηθέτησης.

Η Απόφαση της Επιτροπής 428/ΕΚ της 22ας Ιουνίου 2006, η οποία καταργεί την απόφαση 2001/574/ΕΚ της Επιτροπής, για τη θέσπιση κοινού συστήματος φορολογικής ιχνηθέτησης του

¹ Απόφαση ΑΧΣ 316/2010 (ΦΕΚ 501/Β/2012) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας, στον τομέα της ποιότητας καυσίμων βενζίνης και ντίζελ, προς την οδηγία 2009/30/ΕΚ» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.» [Άρθρο 9].

² ΚΥΑ 468/2002/2003 (ΦΕΚ 1273/Β`/5.9.2003) Διαδικασίες χρωματισμού και ιχνηθέτησης πετρελαίου θέρμανσης.

³ ΚΥΑ 469/2002/2003 (ΦΕΚ 1273/Β`/5.9.2003) Προδιαγραφές και μέθοδοι ελέγχου κηροζίνης θέρμανσης.

⁴ ΚΥΑ 507/2000/2001 (ΦΕΚ 484/Β`/27.4.2001) Προδιαγραφές και διαδικασίες χρωματισμού και ιχνηθέτησης του πετρελαίου Ναυτιλίας.

⁵ ΚΥΑ 510/2004 (ΦΕΚ 872/Β`/6.2007) Αμόλυβδη βενζίνη, προδιαγραφές και μέθοδοι ελέγχου

πετρελαίου θέρμανσης και της κηροζίνης θέρμανσης (κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε (2006) 2383), καθόρισε ως κοινό φορολογικό ιχνηθέτη το Solvent Yellow 124, [N ethyl N [2 (1 isobutoxyethoxy)ethyl] azo benzene 4 amine]] και καθόρισε τη συγκέντρωσή του σε τουλάχιστον 6 mg ανά λίτρο και όχι περισσότερο από 9 mg ανά λίτρο του πετρελαιοειδούς.

Το εθνικό δίκαιο προσαρμόστηκε στις ανωτέρω αναφερόμενες κοινοτικές διατάξεις, με τις ακόλουθες αποφάσεις Ανωτάτου Χημικού Συμβουλίου (ΑΧΣ):

- ΚΥΑ 468/2002/2003 (ΦΕΚ 1273/Β/2003) «Διαδικασίες χρωματισμού και ιχνηθέτησης πετρελαίου θέρμανσης.»
- ΚΥΑ 469/2003 (ΦΕΚ 1273/Β'/2003) «Προδιαγραφές και μέθοδοι ελέγχου κηροζίνης θέρμανσης»

Ο ιχνηθέτης του πετρελαίου θέρμανσης είναι ο Solvent Yellow 124 σε ποσοστό 6 χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο.

Η ποιοτική ανίχνευση και ο ποσοτικός προσδιορισμός του Solvent Yellow 124 γίνεται φασματοφωτομετρικά, όμως μπορούν να χρησιμοποιηθούν και μέθοδοι που στηρίζονται στην τεχνική της υγρής χρωματογραφίας υψηλής απόδοσης. Ως μέθοδος αναφοράς εφαρμόζεται η DIN 51426.

Το χρώμα του πετρελαίου θέρμανσης είναι κόκκινο και επιτυγχάνεται με προσθήκη κατάλληλης χρωστικής της οικογενείας των SUDAN RED σε ποσοστό τέτοιο ώστε η ένταση του χρώματος να κυμαίνεται από ASTM NO 3,0 έως ASTM NO 5.0. Ο προσδιορισμός της εντάσεως του χρώματος γίνεται με τη μέθοδο ASTM D.1500.

Τόσο ο χρωματισμός, όσο και ιχνηθέτηση του πετρελαίου θέρμανσης γίνονται αποκλειστικά και μόνο στις εγκαταστάσεις των διύλιστηρίων με ευθύνη και φροντίδα των διύλιστηρίων.

Χρωματισμός και ιχνηθέτηση στις εγκαταστάσεις των εταιρειών επιτρέπεται μόνο για πετρέλαιο θέρμανσης, που εισάγεται απευθείας από το εξωτερικό χωρίς χρώμα και χωρίς ιχνηθέτη. Η προσθήκη των ανωτέρω γίνεται από την Επιτροπή παραλαβής (τελωνειακός, χημικός, εκπρόσωπος της εταιρείας) αμέσως μετά την ποσοτική παραλαβή του καυσίμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 2008/1992 (ΦΕΚ 16/Α/12.1.1992).

Μετά τις ανωτέρω προσθήκες η Επιτροπή συντάσσει πρωτόκολλο χρωματισμού και ιχνηθέτησης, δειγματίζει το είδος και στέλνει το δείγμα στην πλησιέστερη Χημική Υπηρεσία για εξέταση και έκδοση Δελτίου Χημικής Αναλύσεως.

Η κηροζίνη θέρμανσης για την εύκολη διάκρισή της από τα άλλα είδη υγρών καυσίμων είναι χρώματος μπλε, χρωματισμένη με τη βοήθεια κατάλληλης χρωστικής και ένταση χρώματος τέτοια ώστε σε φασματοφωτόμετρο και περιοχή μήκους κύματος 640 nm 650 nm να έχει ελάχιστη απορρόφηση 0,15.

Η ιχνηθέτηση της κηροζίνης θέρμανσης γίνεται με προσθήκη solvent yellow 124, όπως περιγράφεται στην ΚΥΑ 468/2002, σε ποσοστό 6 χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο προϊόντος.

Η ποιοτική ανίχνευση και ο ποσοτικός προσδιορισμός του solvent yellow 124 γίνεται όπως περιγράφεται στην προαναφερόμενη ΚΥΑ.

Ο χρωματισμός και η ιχνηθέτηση της κηροζίνης θέρμανσης γίνεται στις εγκαταστάσεις των διύλιστηρίων με ευθύνη και φροντίδα αυτών.

Ο χρωματισμός και η ιχνηθέτηση της κηροζίνης θέρμανσης επιτρέπεται στις εγκαταστάσεις των εταιρειών μόνον όταν αυτή προέρχεται από χώρες της Ε.Ε. ή εισάγεται από τρίτες χώρες, χωρίς χρώμα και χωρίς ιχνηθέτη.

Η προσθήκη χρώματος και ιχνηθέτη γίνεται από την Επιτροπή παραλαβής (τελωνειακός, χημικός και εκπρόσωπος της εταιρείας) αμέσως μετά την ποσοτική παραλαβή του καυσίμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 2008/1992 (ΦΕΚ 16/Α/1992). Μετά τις ανωτέρω προσθήκες η

Επιτροπή συντάσσει πρωτόκολλο χρωματισμού και ιχνηθέτησης, δειγματίζει το προϊόν και αποστέλλει το δείγμα στην αρμόδια Χημική Υπηρεσία για εξέταση και έκδοση δελτίου Δελτίου Χημικής Αναλύσεως.

Για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την πρόληψη της φοροδιαφυγής έχει επιβληθεί χρωματισμός και ιχνηθέτηση του πετρελαίου ναυτιλίας, με την ΚΥΑ 507/2001 (ΦΕΚ 484/Β'/2001) «Προδιαγραφές και διαδικασίες χρωματισμού και ιχνηθέτησης του πετρελαίου Ναυτιλίας».

Το πετρέλαιο ναυτιλίας έχει χρώμα μαύρο και περιέχει τον ιχνηθέτη κινιζαρίνη σε ποσοστό 3 χιλιοστόγραμμα ανά λίτρο.

Το πετρέλαιο ναυτιλίας παραγωγής των Ελληνικών διυλιστηρίων, ή των διυλιστηρίων χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή και τρίτης χώρας, δύναται να χρωματίζεται και να ιχνηθετείται είτε στα διυλιστήρια είτε στις εγκαταστάσεις (φορολογικές αποθήκες) των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών.

Στην περίπτωση των ελληνικών διυλιστηρίων και των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών, που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, ο χρωματισμός και η ιχνηθέτηση θα γίνεται με την φροντίδα και την αποκλειστική τους ευθύνη και πάντως πριν από τη θέση σε ανάλυση.

Το πετρέλαιο ναυτιλίας με προορισμό απευθείας εφοδιασμούς πλοίων και φορτηγίδων παραδίδεται βαμμένο και ιχνηθετημένο.

Σε κάθε περίπτωση η αρμόδια Τελωνιακή Υπηρεσία, παρουσία ή όχι χημικού του Γ.Χ.Κ., δύναται κατά την κρίση της, προ ή και κατά την έξοδο του πετρελαίου από τις εγκαταστάσεις των διυλιστηρίων ή των εταιρειών, να λαμβάνει δείγματα και να τα στέλνει για εξέταση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Γ.Χ.Κ.

Η εξέταση του χρώματος γίνεται μακροσκοπικά, ενώ η κινιζαρίνη προσδιορίζεται ποσοτικά όπως περιγράφεται στη μέθοδο IP 298/92.

Η μελέτη των πεπραγμένων του ΓΧΚ στον τομέα των καυσίμων καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα σε εργαστηριακό επίπεδο της διαπίστωσης της νοθείας των πετρελαιοειδών.

Όπως προβλέπεται από την νομοθεσία⁶, κατά τις δειγματοληψίες υγρών καυσίμων λαμβάνονται δείγματα εις διπλούν (Α και Β δείγμα). Επίσης στις Αρχές που πραγματοποιούν δειγματοληψία παραδίδεται το δείγμα βυτιοφόρου που αντιστοιχεί στην ποσότητα καυσίμου που δειγματίζεται.

Οι δοκιμές για τον έλεγχο της ποιότητας καυσίμων όλης της χώρας διεξάγονται στα εργαστήρια του ΓΧΚ που είναι διαπιστευμένα κατά ISO 17025 [δηλαδή να αποδεικνύουν και την τεχνική επάρκειά τους για την εκτέλεση συγκεκριμένων δοκιμών].

⁶ Σύμφωνα με την απόφαση ΑΧΣ αριθ. 548/1998 (ΦΕΚ 127/Β/1999) η εξέταση των υγρών καυσίμων γίνεται με τη διαδικασία των ευαλλοιώτων ειδών. Αν το Α δείγμα είναι μη κανονικό πρέπει υποχρεωτικά να εξετασθεί από άλλον χημικό το κατ' έφεση Β δείγμα αφού ειδοποιηθούν αμέσως οι ιδιώτες χημικοί που ορίζονται από τους ενδιαφερόμενους. Ακόμη και αν οι ενδιαφερόμενοι δηλώνουν ρητά, ότι δεν επιθυμούν την κατ' έφεση εξέταση, ή αν στο πρωτόκολλο δειγματοληψίας η το τιμολόγιο δεν γίνεται κανένας λόγος εκ μέρους των ενδιαφερομένων για επανεξέταση, η Χημική Υπηρεσία προβαίνει αυτεπαγγέλτως, στην επανεξέταση του Β' δείγματος και του δείγματος του βυτιοφόρου η της εταιρείας.

Τα ΚΕΔΑΚ δραστηριοποιούνται μόνο στις περιοχές Αττικής και Θεσ/νίκης.

Ο εξοπλισμός των εποχούμενων εργαστηρίων ΣΔΟΕ, ΚΕΔΑΚ δεν είναι πλήρης για ολοκληρωμένη εξέταση των προδιαγεγραμμένων χαρακτηριστικών ποιότητας των καυσίμων, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα δείγματα να εμφανίζονται ως κανονικά από τις παραμέτρους που ελέγχονται (ιχνηθέτες).

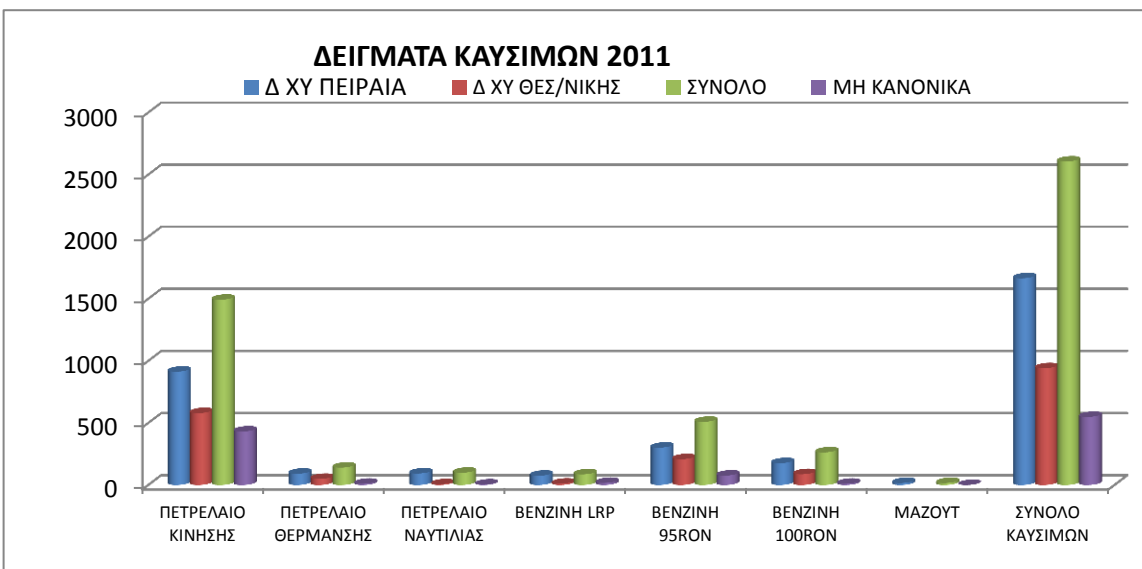
Μέχρι σήμερα, η πρακτική που εφαρμόζεται τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες της Ε.Ε., είναι να ιχνηθετούνται τα προϊόντα κατώτερης αξίας (χαμηλού Ε.Φ.Κ για τα πετρελαιοειδή), ώστε να διαπιστώνεται η προσθήκη τους σε ακριβότερα προϊόντα με ανίχνευση του ιχνηθέτη.

Η ιχνηθέτηση ακριβών προϊόντων ειδικής ποιότητας γίνεται από τις εταιρίες πετρελαιοειδών οι οποίες τα παράγουν και τα διακινούν για προστασία του ονόματος του προϊόντος. (brand name protection)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Κατά το 2011 εξετάστηκαν συνολικά 2605 δείγματα υγρών καυσίμων, διαφόρων κατηγοριών: πετρέλαιο κίνησης, πετρέλαιο θέρμανσης, βενζίνη κλπ. Από τα δείγματα αυτά, 548 βρέθηκαν Μη Κανονικά (ΜΚ), δηλαδή νοθευμένα, με το μεγαλύτερο ποσοστό νοθείας να αφορά το πετρέλαιο κίνησης. Αναλυτικά τα αποτελέσματα του εργαστηριακού ελέγχου παρουσιάζονται στον πίνακα και στο διάγραμμα που ακολουθούν.

	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ		ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ		ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ		ΒΕΝΖΙΝΗ LRP		ΒΕΝΖΙΝΗ 95RON		ΒΕΝΖΙΝΗ 100RON		ΜΑΖΟΥΤ		ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	
	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΚΑΝΟΝΙΚΑ	ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ
Δ ΧΥ ΠΕΙΡΑΙΑ	913	173	91	8	93		75	17	301	61	176	8	16		1665	267
Δ ΧΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	579	258	49	2	6	4	11	0	208	15	87	2		0	940	281
ΣΥΝΟΛΟ	1492	431	140	10	99	4	86	17	509	76	263	10	16	0	2605	548
% ΝΟΘΕΙΑ	28,89		7,14		4,04		19,77		14,93		3,80		0		21,04	

Τα συγκριτικά αποτελέσματα του εργαστηριακού ελέγχου της τελευταίας τριετίας αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί :

	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ	% ΝΟΘΕΙΑ
2009	3268	306	9,36
2010	1838	308	16,76
2011	2605	548	21,04

Το 2011 οι δειγματοληψίες ήταν περισσότερο στοχευμένες έναντι των προηγούμενων ετών και τα δείγματα τα οποία προσκομίστηκαν προς ανάλυση στο ΓΧΚ ανήκουν στην κατηγορία των ύποπτων δειγμάτων.

Η μη κανονικότητα – νοθεία των δειγμάτων καυσίμων οφείλεται κυρίως στις εξής προσμίξεις:

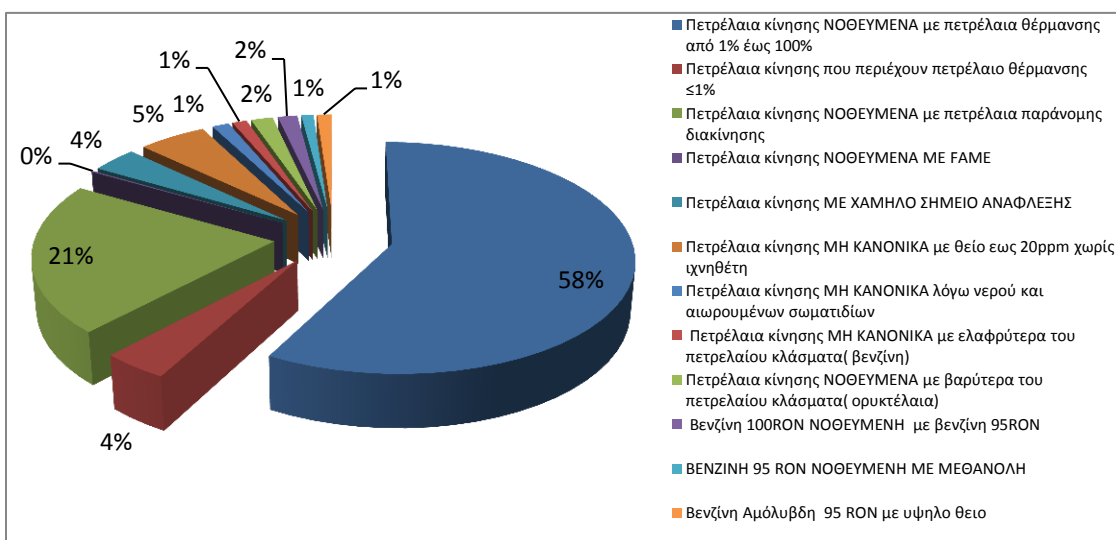
- πετρέλαιο ναυτιλίας σε πετρέλαιο θέρμανσης ή πετρέλαιο κίνησης
- πετρέλαιο θέρμανσης σε πετρέλαιο κίνησης
- πετρέλαιο αγνώστου προελεύσεως ή πετρέλαιο που έχει υποστεί παράνομη

επεξεργασία αποχρωματισμού και καταστροφής του ιχνηθέτη, σε πετρέλαιο κίνησης

- αμόλυβδη βενζίνη σε βενζίνη με υποκατάστατο μολύβδου ή σε αμόλυβδη 100 οκτανίων
- νερό σε αμόλυβδη βενζίνη
- χημικές ενώσεις (τολουόλιο, ξυλόλιο, μεθανόλη κλπ.) σε υγρά καύσιμα
- white spirit σε φωτιστικό πετρέλαιο
- πετρέλαιο σε βενζίνες.

Αναλυτικά για το 2011, τα αποτελέσματα των μη κανονικών-νοθευμένων δειγμάτων καυσίμων για τα οποία η μη κανονικότητα επιβεβαιώθηκε από τη διαδικασία της έφεσης απεικονίζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

ΑΙΤΙΕΣ ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Το μεγαλύτερο ποσοστό μη κανονικότητας – νοθείας επιβεβαιώνεται στο πετρέλαιο κίνησης (96 % του συνόλου των μη κανονικών δειγμάτων), το οποίο νοθεύεται κυρίως με πετρέλαιο θέρμανσης -(62% του συνόλου των μη κανονικών δειγμάτων)- ή με πετρέλαιο παράνομης διακίνησης (λαθραίο) -(21% του συνόλου των μη κανονικών δειγμάτων).

Σχετικά με τη νοθεία των καυσίμων, αναφέρεται ότι, λόγω των υψηλών φόρων υπάρχει ισχυρό κίνητρο για νοθεία προϊόντων και επομένως εξαπάτηση του καταναλωτή και, συγχρόνως, μείωση των εσόδων του κράτους.

Στον ως άνω έλεγχο δειγμάτων καυσίμων περιλαμβάνονται και δείγματα τα οποία υπάγονται στο **ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ (FQMS- Fuel Quality Monitoring System)**.

Το Σύστημα Παρακολούθησης Ποιότητας Καυσίμων (FQMS- Fuel Quality Monitoring System) θεσπίστηκε με την Οδηγία 98/70/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την απόφαση ΑΧΣ 316/2010. Προβλέπει τον στατιστικό έλεγχο αγορά, μέσω της εξέτασης αντιπροσωπευτικών δειγμάτων, με σκοπό τον έλεγχο της τήρησης της ποιότητας των βενζινών και των πετρελαίων που διατίθενται στην Ελληνική των προδιαγραφών που διασφαλίζουν τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση για το περιβάλλον.

Για την εφαρμογή του FQMS στη χώρα μας αρμόδια αρχή είναι η Διεύθυνση Πετροχημικών του ΓΧΚ σύμφωνα με τις αποφάσεις ΑΧΣ 291/2004 και 316/2010. Το ΓΧΚ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής για την περιοχή της Αττικής και τις περιφερειακές Υπηρεσίες του ΣΔΟΕ για την υπόλοιπη Ελλάδα, μεριμνά για τις δειγματοληψίες, και προβαίνει στην εξέταση των δειγμάτων, τη στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων και την αποστολή της σχετικής έκθεσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του Α' εξαμήνου κάθε έτους.

Πωλήσεις καυσίμων στην Ελλάδα το 2011

(Τα δεδομένα έχουν ληφθεί από την αρμόδια Δ/νση Πετρελαϊκής Πολιτικής του ΥΠΕΚΑ.)

Τύπος καυσίμου (Fuel Grade)	Πωλήσεις καυσίμων (Quantity of fuel used (MT))
Μαζούτ Νο 3 θείου >1,5% (Fuel Oil No3 sulfur>1,5%)	2382259
Μαζούτ Νο 3 θείου <1,5% (Fuel Oil No3 sulfur<1,5%)	407401
Μαζούτ Νο 3 θείου <1,0% (Fuel Oil No3 sulfur<1,0%)	1114583
Πετρέλαιο θέρμανσης (Heating oil)	2882913

Πετέλαιο κίνησης (Diesel oil)	2205280
Πετέλαιο ναυτιλίας (Marine Gas Oil (DMA))	527158
Αμόλυβδη βενζίνη RON = 95 (Unleaded petrol (minimum RON = 95))	3152284
Αμόλυβδη βενζίνη RON =>98 (Unleaded petrol (minimum RON => 98))	105971
Βενζίνη με υποκατάστατο μολύβδου (LRP)	66170

Νομικο πλαίσιο ελεγχων- κυρωσεων

- ν. 2960/2001 « Περί Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα» όπως ισχύει
- ν. 3054/2002 όπως ισχύει
- ν. 2873/2000 όπως ισχύει
- ν. 2093/92 όπως ισχύει
- Ποινικός κώδικας άρθρο 187 όπως ισχύει
- Αγορανομική διάταξη 7/2009 όπως ισχύει

Πλαίσιο για προδιαγραφες νεων τεχνολογιων και ελεγκτικων μηχανισμων/διαδικασιων

Η Ομάδα στο πλαίσιο των εργασιών της διαπίστωσε :

- Την ανάγκη αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών ιχνηθετών καυσίμων
- Την ανάγκη Εισαγωγής και νομοθέτησης νέων διαδικασιών ελέγχων που αποσκοπούν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου και της φοροδιαφυγής των καυσίμων
- Την Αναγκη υιοθέτησης αυστηρότερου νομοθετικού πλαισίου για τους παραβάτες.

Επίσης η Ομάδα συνέταξε το ακόλουθο αναλυτικό ερωτηματολόγιο που αφορά στην εισαγωγή και τις ιδιότητες των νέων ιχνηθετών, στις προδιαγραφές του μετρητικού εξοπλισμού και τη μεθοδολογία ελέγχου συνοδευόμενα από τη σχετική κοστολόγησή τους.

Στο ερωτηματολόγιο αυτό αποτελεί προϊόν επεξεργασίας το οποίο έλαβε υπόψη τις απόψεις που κατατέθηκαν και εγγράφως από ΕΛΠΕ και MOTOR OIL . Ειδικότερα οι παρατηρήσεις της MOTOR OIL αρ.5,6,12,15,17 και 25 δεν έχουν συμπεριληφθεί εξ ολοκλήρου γιατί κρίθηκαν από την Ομάδα Εργασίας ότι εισάγουν αδικαιολόγητους περιορισμούς στις τεχνικές προδιαγραφές.

Τεχνικές Απαιτήσεις

Σε συνοδευτικό κείμενο αποτυπώνονται οι απαιτήσεις σχετικά με τεχνολογίες ιχνηθέτησης καυσίμων που έχουν κριθεί απαραίτητες.

Οι απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να απαντηθούν από τους κατασκευαστές/προμηθευτές τέτοιων τεχνολογιών ιχνηθέτησης καυσίμων επισημαίνοντας αν πληρούν και με ποιο τρόπο συγκεκριμένες τεχνικές απαιτήσεις (Παράρτημα Α).

Οι απαιτήσεις αυτές θα αναρτηθούν προς δημόσια διαβούλευση για χρονικό διάστημα 20 ημερών.

Η Ομάδα αναμένοντας τα σχόλια που θα προκύψουν από τη δημόσια διαβούλευση θα μελετήσει το ενδεδειγμένο ελεγκτικό σχήμα που θα ακολουθηθεί , το οποίο θα περιγράψει αναλυτικά στο επόμενο παραδοτέο, αφού λάβει σχετικά με αυτό τη γνώμη της αρμόδιας Διεύθυνσης Οικονομικού του Υπουργείου.

Επίσης, στο επόμενο παραδοτέο της Ομάδας θα συμπεριληφθούν τα λοιπά αναφερόμενα στην Υπ.Απόφαση συγκρότησης αυτής.

Στο παρόν επισυνάπτονται τα ακόλουθα 10 έγγραφα

0. Υπ. Απόφαση Σύστασης – συγκρότησης Ομάδας Εργασίας
1. Πρόσκληση προς ΕΛΠΕ
2. Πρόσκληση προς MOTOR OIL
3. Πρόσκληση προς ΣΕΕΠΕ
4. Παρουσίαση ελεγκτικής Εταιρείας SGS
5. Περιγραφή μεθόδων αφαιρεσιμότητας Εταιρείας ιχνηθέτησης TRACERCO
6. Απαντήσεις ερωτηματολογίου Εταιρείας ιχνηθέτησης TRACERCO
7. Σχόλια στο ερωτηματολόγιο από MOTOR OIL
8. Θέσεις ΕΛΠΕ σχετικές με τη χρήση μοριακών ιχνηθετών
9. Θέσεις ΣΕΕΠΕ

Ο Συντονιστής

Θ. ΦΛΩΡΑΤΟΣ

Τα Μέλη

Ε. Δήμα

Ν. Νομικός

Δ. Πιτιακούδης

Α. Κωστοπούλου

Μ. Αρτόπουλος

Θ. Παγτζής

